

INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

I. Antecedents

1.- L'Agència de Residus de Catalunya ha fet arribar a aquest Institut (data d'entrada 22-04-2014) la proposta de Decret pel qual s'aprova el Programa de Prevenció i Gestió de Residus i Recursos de Catalunya 2013-2020 (PRECAT20).

2.- L'article 64.3.d. de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, estableix que els projectes de disposicions reglamentàries han d'anar acompanyats, entre d'altra documentació preceptiva, d'un informe d'impacte de gènere.

3.- L'Acord GOV/117/2012, de 20 de novembre, pel qual s'aprova el Pla estratègic de polítiques de dones del Govern de la Generalitat 2012-2015 atribueix a l'Institut Català de les Dones la responsabilitat d'elaborar els informes d'impacte de gènere (punt 3.2.3), tràmit intern que es dóna per complert amb aquest document.

II. Plantejament general

a) Anàlisi terminològica del text articulat.

La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, obliga els Poders Públics a implementar un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment a la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques (article 14.11). Alhora, el Decret 162/2002, de 28 de maig, de modificació del Decret 107/1987, de 13 de març, pel qual es regula l'ús de les llengües oficials per part de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, amb l'objecte de promoure l'ús d'un llenguatge simplificat i no discriminatori i de la terminologia catalana normalitzada, obliga a l'ús no androcèntric ni sexista del llenguatge i a la utilització de termes que no suposin una discriminació per raó de sexe.

Des d'una vessant formal, el projecte normatiu no inclou cap terme androcèntric i per tant, no presenta disfuncions amb la normativa citada.

b) Anàlisi del contingut del text articulat.

Des d'una vessant material, examinada la proposta s'observa que el seu objecte és l'aprovació del PRECAT20 consultable en la seu electrònica www.arc.cat.

Aquest Programa, de caràcter eminentment tècnic, recull dades relatives a les persones titulars de les activitats que s'hi especifiquen per la qual cosa, s'escau palesar que el coneixement sobre la situació de les dones i els homes en matèria de sostenibilitat i el pes que tenen les relacions de gènere en els processos de gestió i canvis ambientals és encara insuficient. N'hi ha prou amb esmentar la manca de dades que documentin amb rigor les asimetries de gènere en l'accés i ús dels recursos naturals; d'informació

estadística que mostri els impactes diferenciats per sexe dels problemes ambientals més apressants; i d'informes que indiquin els avenços de les dones en la gestió ambiental i en els espais de presa de decisions. L'articulació gènere i medi ambient té poca importància en la formulació dels plans, polítiques i programes de les institucions públiques i es manté com un assumpte lateral de les polítiques en aquesta matèria.

La vinculació dona i medi ambient afirma la presumpció que les dones tenen una especial afinitat amb la naturalesa, que es troben compromeses amb ella, que els seus objectius en l'ús dels recursos i en la protecció de la naturalesa es caracteritzen per l'altruisme i que són les principals voluntàries per lluitar contra el deteriorament ambiental. El problema d'aquesta presumpció és el fet d'ignorar el context, per exemple, sobre les diferents estratègies quotidianes de supervivència, la varietat d'objectius que s'associen a l'ús i maneig dels recursos ambientals, les relacions de poder i fonamentalment les relacions de gènere que diferencien homes i dones en els processos de producció i reproducció.

Des del corrent de l'enfocament de gènere i medi ambient, es considera a la construcció de gènere com un dels agents intermediadors de les relacions entre les dones i els homes amb el medi ambient. A partir del concepte de gènere es produeix un profund canvi en la delimitació de l'objecte, ja no es parla només de les dones sinó de les relacions socials que aquestes estableixen i del sistema de poder en el qual hi ha inserides. Per tant, les relacions diferenciades d'homes i dones amb la naturalesa són socialment construïdes, és a dir, determinades per la cultura i derivades del seu rol en la societat.

És per això que ja des de 1995, any de celebració de la IV Conferència Mundial sobre la Dona, la Plataforma d'Acció aprovada identifica la necessitat d'assolir la participació activa de les dones en l'adopció de decisions relatives al medi ambient en tots els nivells i d'incorporar una perspectiva de gènere en totes les estratègies orientades al desenvolupament sostenible, com una de les 12 esferes d'especial preocupació que exigien l'adopció de mesures per part dels Estats, la comunitat internacional i la societat civil.

III. Fonaments jurídics

1. Articles 2 i 3.3 del Tractat UE, on s'estableixen la no discriminació i la igualtat entre dones i homes com a valors comuns als Estat membres de la UE, i es formalitza el compromís de fomentar la igualtat entre dones i homes.

2. Articles 8 i 10 del Tractat de Funcionament de la UE, on s'estableix que en totes les seves accions la Unió Europea tindrà per objectiu eliminar les desigualtats entre homes i dones, i promoure la seva igualtat.

3. La Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de les Regions per la qual s'estableix l'Estratègia per a la igualtat entre les dones i els homes 2010-2015.

4. Comunicació de la Comissió Europea COM (96) 67 final, de 21.2.96, d'integrar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el conjunt de les polítiques i accions comunitàries. Aquesta comunicació sobre la transversalitat implica el compromís de la Unió Europea d'integrar la perspectiva de gènere en el conjunt de les polítiques comunitàries.

5. Els tractats internacionals, especialment el Conveni de les Nacions Unides sobre els drets polítics de la dona, la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, i el Conveni Europeu de Drets Humans. Aquests tractats, a més a més de ser normes internes de compliment obligat, constitueixen un canó interpretatiu de primer nivell i constitueixen un valor superior en aquesta matèria.

6. L'Estatut d'autonomia de Catalunya, als seus articles 4.3, 19, 41 i 153, quant al reconeixement i garantia dels drets de les dones i la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes, i la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes.

IV. Conclusions

D'acord amb tot el que s'ha dit, l'aportació d'aquest Institut pel que fa a la proposta de normativa presentada a informe es concreta en la recomanació que el Programa de Prevenció i Gestió de Residus i Recursos de Catalunya 2013-2020 (PRECAT20) incorpori totes les dades referents a persones desagregades per sexes per permetre l'avaluació estratègica de gènere i de les dones en els instruments i indicadors utilitzats per desenvolupar i avaluar les polítiques, els projectes i programes proposats en relació amb les matèries sobre les quals té funcions atribuïdes el Programa.

Barcelona, 30 d'abril de 2014

La presidenta

Montserrat Gatell i Pérez

